

DERDE ZONDAG VAN HET JAAR C

Nehemia 2:06

Lucas 4:14-22

Bennekom 2013

Als verhaal dat ons binnenleidt in het openbare leven van Jezus, kiest Lucas het optreden van Jezus in de synagoog van zijn vaderstad Nazaret.

Iedere evangelist kiest zijn eigen opening. Johannes doet dat – zoals u vorige week hoorde – met de bruiloft in Kana; Marcus beschrijft op zijn eerste bladzijde één dag in het leven van Jezus; Matteüs kiest als uitgangspunt de Bergrede.

Zo'n openingsverhaal zet meteen de toon van heel het evangelie van deze auteur. Het narratief waarmee het openbare optreden van Jezus begint, verdient daarom dus extra onze aandacht. Met dit verhaal zet de auteur immers zijn bedoeling uiteen. Hij karakteriseert er Jezus mee, zoals hij hem het liefst aan zijn lezers wil voorhouden. Zo tekent hij *zijn* portret van Jezus.

Die vier portretten, die vier iconen, zijn dus verschillend, evenals de vier evangeliën verschillend van elkaar zijn.

DE INAUGURALE REDE van Jezus, zo zou je zijn optreden in Nazaret kunnen typeren. In die toespraak geeft de vertelde Jezus aan waar hij het zwaartepunt van zijn optreden wil leggen.

Om hem goed te verstaan, is het belangrijk op te merken, dat hij zijn openingstoespraak niet in een of ander achterafzaaltje houdt, niet op een open plek in het bos, zelfs niet op een berg, of op de markt, maar in de synagoog. Of zoals de joden zouden zeggen: in de sjoel. De plaats dus waar de Schriften geopend worden, waar die tekst wordt bestudeerd, daar, waar wordt 'gelernt'.

Als kind, als twaalfjarige, zat hij al in de tempel te midden van leraren: vragen stellend en zó antwoord gevend, dat iedereen versteld stond, weet Lucas te melden. Kennelijk was hij van jongs af aan gefascineerd door de Schrift, door de Joodse Bijbel, die wij gewoonlijk het Oude Testament noemen. Volgens zijn gewoonte is hij dan ook op de Sjabbat altijd in de synagoog te vinden. En op het eind van zijn leven tref je hem zelfs dagelijks in de tempel aan, waar hij onderricht gaf.

Deze evangelist, werkt - sterker nog dan de drie anderen - die kant van Jezus in zijn evangelie uit: - Jezus, uitlegger van de Schrift. Lucas schildert Jezus dan ook graag als leraar. Als je Lucas zou vragen: wat vind jij nou het meest karakteristieke van Jezus, dan zou hij – denk ik - altwoorden: Jezus is voor mij iemand, die als leraar de Schrift opent, zoals hier bijvoorbeeld in Nazaret doet. De uitdrukking 'Mozes en de Profeten' ligt hem a.h.w. op de lippen bestorven! Dat is waar hijzelf uit leeft, dat is waar hij ons de ogen voor wil openen.

En als Jezus de Joodse bijbel opent (want een andere bijbel dan het Oude Testament had hij niet!) dan valt er wat te horen en te beleven. Zo weet hij er verrassende vergezichten te vinden, plekken en passages in de tekst, waar God zich bekommert om mensen; mensen ook, die niet tot het joodse volk behoren. Hij vindt die plaatsen bij Mozes, bij Jesaja, bij Jona, bij Elisa, kortom, in de Thora en bij de Profeten.

Het is dan ook deze Jezus, die de alle volkeren uitnodigt om zich bij de joden aan te sluiten om met hen mee te lezen in het Aloude Testament. Om dat Woord ter harte te nemen en het vrucht te laten dragen in het eigen leven van alledag. Want zijn lezen is gericht op het doen van wat de tekst zegt, het wáármaken wat daar geschreven staat.

Hier in Nazaret vindt hij een tekst van Jesaja om te overwegen. We weten niet of dat de tekst was, die voor die bepaalde sjabbat was voorgeschreven, of dat het een eigen keuze was van Jezus zelf.

Hoe het ook zij, in deze lezing komt nog een andere voorkeur van hem naar voren: hij leest de Schriften met een warm, menselijk hart. Zijn blikrichting gaat voortdurend uit naar de zwakken in de samenleving: naar armen, naar gevangenen en onderdrukten, naar gehandicapten, doven en blinden, naar vreemdelingen en naar allen die het minder getroffen hebben dan hun stad- en landgenoten. Hij leest altijd met barmhartige ogen. Of beter: met de Eeuwige, de Barmhartige, voor ogen!

Toch is hij geen kamergeleerde geworden, steeds maar weer gebogen over de boeken. Want hij leest met zijn aandacht gericht op de aardse werkelijkheid. Hoe krijgt, zo vraagt hij zich af - wat ik hier lees, vorm, hoe krijgt dat gestalte in het leven van alledag?

Hij roept daartoe een genadejaar, een heilig jaar uit. Dat wil zeggen een jaar waarin alles wat in de loop van de tijd scheef gegroeid is, zo veel mogelijk weer wordt recht gezet. Een jaar waarin de aarde, die uitgeput is geraakt, tot rust wordt gebracht, waarin schulden worden kwijtgescholden, slaven hun vrijheid herkrijgen, en waarin families in hun voorvaderlijk bezit worden hersteld. Kortom een jaar van reparatie, van bevrijding, een jaar van innerlijke vrede.

Wanneer de liturgie aan het begin van dit nieuwe jaar, het jaar 2013, ons dit narratief te lezen geeft, dan zegt ze daar mee: het evangelie van Lucas biedt een mooi jaarthema met zijn nadruk op het Oude Testament, met zijn voorkeur voor armen en de misdeelden, met zijn verwijzing naar de uitgeputte aarde, zijn grote aandacht voor de barmhartigheid Gods.

Moge de Geest ons inspireren en bezielen,
telkens als we dit evangelie horen lezen,
en moge ons de kracht geven worden
en de wijsheid
om in eigen kring waar te maken
waartoe dit Woord Gods ons telkens weer oproept.